

Teataja

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

59. aastakäik

30. detsember 2016

Sisukord

II *Muud kui seadusandlikud aktid*

OTSUSED

- ★ Komisjoni otsus (EL) 2016/2394, 26. mai 2014, riigiabi kohta, mida Ungari on andnud ettevõtjale ValDeal Innovációs Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság (juhtum SA.33186 (2012/C) (ex 2011/NN)) (teatavaks tehtud numbri C(2014) 3193 all)⁽¹⁾ 1

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS (EL) 2016/2394,

26. mai 2014,

riigiabi kohta, mida Ungari on andnud ettevõtjale ValDeal Innovációs Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság (juhtum SA.33186 (2012/C) (ex 2011/NN))

(teatavaks tehtud numbri C(2014) 3193 all)

(Ainult ungarikeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud sätetele ⁽¹⁾ ja võttes nende märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

- (1) 12. augustil 2008 algatas komisjon Ungari abikava „Teadusuuringute ja tehnoloogilise innovatsiooni fondi kasutamine ja rakendamine“ HU 21/2004 (edaspidi „abikava“) (SA.15588 (MX 23/2008)) kontrollimise. Kõnealust abikava peeti Ungari ELiga ühinemise hetkel olemasolevaks riigiabiks ⁽²⁾. Kontrollimine hõlmas abikava raames ajavahemikus 2004–2006 antud riigiabi.
- (2) Süvaanalüüsi jaoks valiti välja kolm abisaajat, kelle hulka kuulus ka ValDeal Innovációs Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság (ValDeal Innovation Services Closed Limited Company) (edaspidi „ValDeal“) ⁽³⁾. Kõigi kolme juhtumi puhul tehti kindlaks eeskirjade eiramised.
- (3) Üks kontrollitud ettevõtja maksis abi koos intressidega kontrollimise ajal vabatahtlikult tagasi. Seetõttu lõpetas komisjon selle abisaaja suhtes algatatud juurdluse.

⁽¹⁾ ELT C 40, 12.2.2013, lk 53.

⁽²⁾ Komisjoni 20. septembri 2004. aasta otsus C(2004) 3568/2 „Meetmed, mida loetakse olemasolevaks abiks EÜ asutamislepingu artikli 88 lõike 1 tähenduses – Ungari Vabariik“.

⁽³⁾ Ungarile teatati kolme ettevõtja, sh ValDeali väljavalimisest süvaanalüüsiks 2009. aasta 12. juuni kirjas.

- (4) Komisjon palus kontrollimenetluse (SA.15588) raames ValDeali kohta teavet 12. juunil 2009, 21. jaanuaril 2010, 30. augustil 2010, 22. detsembril 2010 ja 17. veebruaril 2011. Ungari ametiasutused esitasid teabe 17. septembril 2009, 30. märtsil 2010, 26. oktoobril 2010, 6. detsembril 2010, 8. detsembril 2010, 2. veebruaril 2011, 24. veebruaril 2011 ja 1. aprillil 2011.
- (5) Kuna Ungari ametiasutused ei kõrvaldanud täielikult kahtlusi, mis olid komisjonil tekkinud seoses kahe ülejäänud abisaajaga, sealhulgas ValDealiga, registreeriti juhtum 16. juunil 2011 teatamata abi registris numbri SA.33186 (2011/NN) all.
- (6) Teine ettevõtja kui ValDeal maksis 2011. aasta oktoobris abi koos intressidega vabatahtlikult tagasi. Seepärast lõpetati selle abisaaja suhtes algatatud juurdlus ⁽¹⁾.
- (7) Eelöeldut arvesse võttes käsitletakse käesolevas otsuses üksnes ValDealile antud riigiabi küsimust (edaspidi „meede“).
- (8) Komisjon palus ValDeali kohta teavet 9. veebruaril 2012 ja 18. aprillil 2012. Ungari ametiasutused esitasid teabe 1. septembril 2011, 19. oktoobril 2011, 29. veebruaril 2012, 12. märtsil 2012, 18. juunil 2012, 26. juunil 2012, 4. juulil 2012 ja 12. septembril 2012.
- (9) 6. septembril 2011 leidis Brüsselis komisjoni talituste ruumides aset kohtumine Ungari ametiasutuste ja abisaaja esindajatega.
- (10) Komisjoni talitused teatasid Ungari ametiasutustele 18. aprilli 2012. aasta kirjaga, et sel ajal kättesaadava teabe põhjal ei saanud ValDealile antud abi lugeda teadus- ja arendusprojekti jaoks antud abiks. Komisjoni talitused leidsid siiski, et esialgsete järelduste põhjal võib ValDealile antud abi olla ühisturuga kokkusobiv komisjoni määruse (EÜ) nr 70/2001 ⁽²⁾ (edaspidi „VKEde grupierandi määrus“) artikli 4 alusel. Seepärast kutsuti Ungari ametiasutusi üles kontrollima, kas meede vastab kõikidele kõnealuse määruse nõuetele, ning esitama toetav teave. Lisaks teatasid komisjoni talitused Ungari ametiasutustele, et juhul kui abisumma, mille ValDeal tegelikult sai, oli suurem kui VKEde grupierandi määruse alusel lubatud summa, tuleb erinevus tagasi maksta koos kohaldatava intressiga, mis on kindlaks määratud kooskõlas tagasinõudmismenetlustes kasutatava võrdlusmäära arvutamise meetodit käsitlevate eeskirjadega ⁽³⁾.
- (11) Ungari ametiasutused teatasid komisjoni talitustele 18. juuni 2012. aasta kirjaga, et ValDealile antud abi ei tuleks hinnata VKEde grupierandi määruse artikli 4 alusel, lisamata sellele täiendavaid selgitusi.
- (12) 19. detsembril 2012 otsustas komisjon algatada ametliku juurdlusmenetluse. Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta (edaspidi „menetluse algatamise otsus“) avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽⁴⁾. Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama märkusi.
- (13) 22. veebruaril 2013, pärast menetluse algatamise otsuse tegemist, esitasid oma märkused Ungari ametiasutused. Kaks huvitatud isikut – ValDeal ning Euroopa ettevõtlus- ja innovatsioonikeskuste võrgustik ⁽⁵⁾ – esitasid oma märkused vastavalt 13. märtsil 2013 ja 14. märtsil 2013.

⁽¹⁾ Komisjon teatas Ungari ametiasutustele asjaomase abisaaja suhtes algatatud juurdluse lõpetamisest 2011. aasta 19. detsembri kirjaga.

⁽²⁾ Komisjoni 12. jaanuari 2001. aasta määrus (EÜ) nr 70/2001, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi suhtes (EÜT L 10, 13.1.2001, lk 33).

⁽³⁾ Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 794/2004 (millega rakendatakse nõukogu määrust (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks) (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1) artiklid 9 ja 11.

⁽⁴⁾ ELT C 40, 12.2.2013, lk 53.

⁽⁵⁾ Euroopa ettevõtlus- ja innovatsioonikeskuste võrgustik on Euroopa ettevõtlusühendus, mille liige on ka ValDeal.

- (14) 5. aprillil 2013 edastati huvitatud isikute märkused Ungari ametiasutustele, kes kinnitasid oma 8. mai 2013. aasta kirjas, et neil ei olnud esitada ühtki täiendavat tähelepanekut.
- (15) 18. juunil 2013 saadetud e-kirjas paluti Ungari ametiasutustel esitada abi tagasimaksmiseks üksikasjalik ajakava. Ungari ametiasutused vastasid e-kirjale samal päeval. 26. juunil 2013 esitasid Ungari ametiasutused rahastamis-kõlblike kulude tabeli. Kuna see dokument sisaldas teavet, mis jäi Ungari ametiasutuste varem esitatud teabe valguses ebaselgeks, saadeti 5. juulil 2013 täiendav teabenõue. Pärast kaht tähtaja pikendamise taotlust andsid Ungari ametiasutused 7. oktoobril 2013 oma vastuse.
- (16) Pärast komisjoni talituste mitteametlikke taotlusi teavet selgitada täpsustasid Ungari ametiasutused 12. veebruari 2014. aasta e-kirjaga, et ValDeal oli andnud osa abist kooskõlas vähese tähtsusega abi künniste ja kumuleerumiseeskirjadega edasi teatavatele klientidele.

2. ABIKAVA JA VALDEALI KIRJELDUS

2.1. Abikava kirjeldus

- (17) Abikava õiguslik alus on 2003. aasta akt XC teadusuuringute ja tehnoloogilise innovatsiooni (a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról) fondi kohta ja valitsuse 29. aprilli 2004. aasta dekreet nr 133/2004 teadusuuringute ja tehnoloogilise innovatsiooni fondi haldamise ja rakendamise kohta.
- (18) Abikava eelarve oli 2006. aastal 7 909 784 000 Ungari forintit (ligikaudu 31,25 miljonit eurot) ⁽¹⁾. Abikava rahastati vaid riigieelarvest ⁽²⁾.
- (19) Abikava eesmärk oli toetada Ungaris muu hulgas teadus- ja arendustegevust, keskendumata konkreetsetele sektoritele ja piiramata abisaajate suurus. Abi anti toetuste, sooduslaenude ja intressitoetuste vormis. Vastavalt abikava õiguslikule alusele võis teadus- ja arendustegevuse jaoks antava abi kõrval teha abi kättesaadavaks ka riskikapitali, koolituse, tööhõive, investeringute (regionaalabi) ja vähese tähtsusega meetmete jaoks.
- (20) Üks abikava alusel abi saanutest oli ValDeal. Ettevõtja sai teadus- ja arendustegevuseks antavat riigiabi abikava 2006. aasta eelarvest teadus- ja arendusprojekti „Innovatsiooni integreeritud juhtimise Ungari mudeli väljatöötamine“ (edaspidi „projekt“) jaoks. ValDeal kulutas väidetavalt 11 % vahenditest rakendusuringutele ja 89 % eksperimentaalsele arendustegevusele.

2.2. ValDeali ja elluviidud projekti kirjeldus

2.2.1. ValDeali tegevus abi saanud projekti raames

- (21) ValDeal, 2006. aastal rajatud väikeettevõtja, ⁽³⁾ sai projekti jaoks tagastamatu abina 472 508 090 Ungari forintit (ligikaudu 1,86 miljonit eurot). Projekti kogukulud olid 1 001 134 111 Ungari forintit (ligikaudu 3,95 miljonit eurot) ja ValDeali enda panus oli 528 626 021 Ungari forintit (ligikaudu 2,08 miljonit eurot) ⁽⁴⁾. Projekti rakendusperiood kestis 1. detsembrist 2006 kuni 30. novembrini 2010 ⁽⁵⁾ ja abi maksti välja mitmes osas.
- (22) Projekti eesmärk oli töötada spetsiaalselt Ungari ning Kesk- ja Ida-Euroopa jaoks välja innovatsiooni juhtimise süsteem, et jälgida süstemaatiliselt teadus- ja tehnoloogiaprojekte, leiutisi ja alustavaid ettevõtjaid, tegemaks kindlaks need, kellel on kõige suurem potentsiaal leida oma ideedele kaubanduslik rakendus, ning aidata neil

⁽¹⁾ Selle otsuse tegemisel kasutas komisjon 19. detsembri 2006. aasta vahetuskurssi, mille kohaselt üks euro võrdub 253,13 Ungari forintiga.

⁽²⁾ Ungari ametiasutused kinnitasid, et abikavas ei kasutatud struktuurifonde.

⁽³⁾ Ungari ametiasutuste sõnul oli ValDeal 2006. aastal ehk oma asutamise aastal mikroettevõtja ja 2007. aastal väikeettevõtja (teave, mille Ungari esitas 12. märtsil 2012).

⁽⁴⁾ Algse toetuslepinguga oli projekti algselt kavandatud kogukulude puhul, mis ulatusid 1 169 467 000 Ungari forintini (ligikaudu 4,62 miljonit eurot), tagastamatu abina eraldatud 550 miljonit Ungari forintit (ligikaudu 2,17 miljonit eurot). Projekti kavandatud kogukulude ja projekti tegelike kogukulude vahel on seega 168 332 889 Ungari forintit suurune erinevus.

⁽⁵⁾ Toetuslepingus algselt kavandatud rakendusperiood oli 1. detsember 2006 – 31. jaanuar 2009. Toetuslepingut muudeti mitu korda, et pikendada rakendusperioodi 30. novembrini 2010.

koostada potentsiaalseid investoreid ligimeelitavaid ärimudeleid ja litsentsiportfelle või teenida projektidega suuremat tulu, vallutades uusi turge, võttes kasutusele uusi tootmisliine või lihtsalt andes uutele ideedele ärilise väljundi ⁽¹⁾.

- (23) Projekti esimese etapi raames osteti innovatsiooni juhtimisega seotud litsentsitud oskusteavet Texase Ülikooli IC² Instituudilt ja Saksamaa INNO AG-lt, kellel on ettevõtlusinkubaatorite, innovatsiooni juhtimise ja intellektuaalomandi turuleviimise valdkonnas pikaajaline kogemus. ValDeal ostis Texase Ülikoolilt ka oma töötajatele innovatsiooni juhtimise alast koolitust.
- (24) Abikava alusel oli ValDeal kohustatud pakkuma oma klientidele mitmeid teenuseid tasuta. Toetuslepingu punkt 1.1 on sõnastatud järgmiselt:

„Abisaaja (ValDeal) kohustub [...] otsima üles ja tegema kindlaks projekti elluviimise jooksul tasuta ja ilma igasuguse hüvitiseta vähemalt sada innovaatilist tehnoloogiat või toodet, neid analüüsima ja valima välja sobivad võimalused nende kasutamiseks“.

- (25) ValDeal väitis, et tema teadus- ja arengustegevus seisnes hangitud oskusteabe kohandamises Ungari ning Kesk- ja Ida-Euroopa ettevõtluskeskkonna tarbeks. Kõnealuse kohandatud mudeli alusel osutas ValDeal tasuta innovatsiooni juhtimise teenuseid 60 äriidee puhul (millest 18 kuulusid ettevõtjatele ja ülejäänud individuaalsetele teadlastele), mis valiti välja ValDeali korraldatud konkursile saadetud 600 idee hulgast.
- (26) ValDeal võttis oma projektikohase tegevuse kokku järgmiselt: „ülesanded on võimalik rühmitada järgmiselt: Ameerikast ja Euroopast pärit innovatsiooni juhtimise alase oskusteabe ülevõtmine; teadusuuringute tulemuste, toote-, tehnoloogia- ja teenuseideede kogumine, läbivaatamine ja hindamine, suure potentsiaaliga projektide väljavalimine; ettevõtluse arendamine, litsentsimine, oskusteabele ärilise rakenduse leidmine; integreeritud innovatsiooni juhtimise teenuste väljatöötamine; koolitus; tulemuste levitamine ja edastamine; tulemuste jätkusuutlikkus“ ⁽²⁾.
- (27) Teenused, mida ValDeal pakkus leiutajatele või ettevõtjatele, olid üldjuhul järgmised: „kodulehe tegemine; loovuse arendamine; ideede loomine; avatud innovatsioon; toote-, tehnoloogia- ja teenuseideede väljaselgitamine; teadusuuringute tulemuste kontrollimine; innovatsioonipotentsiaaliga uuenduslike äriühingute või ettevõtete väljaselgitamine; pakkumise/toetustaotluse kirjutamine ja haldamine; koolitus; intellektuaalomandi kaitse, teadus- ja arendustegevuse alaste võimaluste vahendamine ja sobitamine; ajutine juhtimine; turustamine ja turu-uuringud; teabevahetus; äriplaanide täiustamine; teostatavuse uuringud; siseriiklike ja rahvusvaheliste võrgustike loomine; võrgustike loomine äriinglite ja investoritega; investorite otsimine; investeerimisprotsesside juhtimine; heade/parimate tavade kogumine ja jagamine“ ⁽³⁾.
- (28) ValDeali sõnul oli algse mudeli kohandamine vajalik selleks, et võtta arvesse erinevusi Ungaris ja Euroopa enam arenenud riikides või Ameerika Ühendriikides valitsevate tingimuste vahel. ValDeali meelest on kõige tavalisemad erinevused järgmised: Ungaris „puudub innovatsiooni jaoks soodne sotsiaalne ja majanduslik keskkond; puudub institutsionaalne seemnekapital; riiklik innovatsioonisüsteem ei ole tõhus; puudub poliitika tasandil tegutsev institutsioon, kes vastutaks innovatsiooni strateegilise korraldamise ja tõhusa toimimise eest; puuduvad inimressursid, keda oleks koolitatud innovatsiooni juhtimise jaoks; puudub teadmiskeskustes tehnosiirde ja innovatsiooni juhtimise alane kvalifitseeritud suutlikkus/pädevus; tehakse väga vähe rahvusvahelist innovatsioonialast koostööd“ ⁽⁴⁾. ValDeal märgib ka seda, et innovatsioonikultuur on Ungaris teistsugune: näiteks „projektiomanikel ei ole asjakohast teavet asjaomaste turgude ja konkurentide kohta“, „projektiomanikud ei sobi enamikul juhtudel ettevõtet juhtima [...], sageli ei tunnista nad, et projekti teaduslik juhtimine peaks olema ettevõtte üldisest juhtimisest lahus“; intellektuaalomandiõiguste haldamine ei ole asjakohane; või teatud juhtudel „puudub peaaegu täielikult ärietika“ ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Ungari 4. juulil 2012 esitatud dokumendi peatükk „Taust – ValDeali innovatsiooni juhtimise programm“, lk 1.

⁽²⁾ Ungari 24. veebruaril 2011 esitatud dokument „Innovatsiooni integreeritud juhtimise Ungari mudeli väljatöötamine – lõpparuanne“, lk 8.

⁽³⁾ Ungari 24. veebruaril 2011 esitatud dokument „Innovatsiooni integreeritud juhtimise Ungari mudeli väljatöötamine – lõpparuanne“, lk 19.

⁽⁴⁾ Ungari 24. veebruaril 2011 esitatud dokument „Innovatsiooni integreeritud juhtimise Ungari mudeli väljatöötamine – lõpparuanne“, lk 3.

⁽⁵⁾ Ungari 24. veebruaril 2011 esitatud dokument „Innovatsiooni integreeritud juhtimise Ungari mudeli väljatöötamine – lõpparuanne“, lk 20–21.

2.2.2. ValDeali taotletud intellektuaalomandiõiguste kaitse

- (29) Üks väide, mille ValDeal esitas selleks, et tõendada projekti teadus- ja arendustegevuse alast sisu, oli see, et ta on taotlenud oma teadusuuringute tulemuste puhul intellektuaalomandiõiguste kaitset⁽¹⁾. Sellega seoses nimetas ValDeal kaht liiki intellektuaalomandiõiguste kaitset, mida talle pakuti.

— Esiteks märkis ValDeal, et ta oli registreerinud Ungari Patendiametis kaks kaubamärki: ühe oma graafilise tähise jaoks (registreerimisnumber 191345) ja teise teksti „ValDeali innovatsiooni integreeritud juhtimise mudel“ tarvis (registreerimisnumber 206941).

— Teiseks registreeris ValDeal Ungari Patendiametis vabatahtlikult oma innovatsiooni integreeritud juhtimise mudeli⁽²⁾. Ungari Patendiameti veebilehel esitatud teabe kohaselt ei taga tööde vabatahtlik registreerimine õiguskaitset, mis oleks samaväärne autoriõiguse või mõne muu intellektuaalomandiõigusega. See on pelgalt tõend selle kohta, et asjaomane töö või sellega seotud õiguslik saavutus, mis kuulus taotleja väitel taotlejale, oli Ungari Patendiametis registreerimise päeval registreeritud kujul olemas⁽³⁾.

2.2.3. Sarnased ELi rahastatavad projektid

- (30) Selleks et tõendada täiendavalt projekti teadus- ja arendustegevuse alast sisu, esitas ValDeal mõned näited ELi rahastatavate projektide kohta (vt allpool) ning väitis, et need kõik on sarnased teadus- ja arendusprojektid, mida rahastatakse viienda või kuuenda raamprogrammi raames,⁽⁴⁾ ja seepärast tuleks ValDeali projekti käsitada teadus- ja arendusprojektina. ValDeal tõi näiteks järgmised projektid.

— „Creative trainer“ – projekti eesmärk oli töötada komisjoni elukestva õppe programmi toel välja loovuse ja innovatsiooni juhtimise kursused. Kõnealuse programmi eesmärk oli toetada õppimiskogemuste omandamist ning arendada haridus- ja koolitussektorit kogu Euroopas⁽⁵⁾. Selle teabe valguses ei tundu projekt „Creative Trainer“ olevat teadus- ja arendusprojekt.

— „WOMENTOR“ – projekti eesmärk oli toetada naistevõtjate osalemist Euroopa teadusprojektides. Ka seda projekti rahastati elukestva õppe programmi raames. Seepärast ei tundu ka see olevat teadus- ja arendusprojekt.

— „ImMediaTe“ – projekti eesmärk oli luua valdkondlik platvorm digitaalmeedia valdkonnas ja loomesektorites tegutsevate VKEde jaoks, et juhendada ja koolitada neid digitaaltegevuse arendamise ja rahastamise küsimustes. Projekti rahastati ELi konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi raames, mille eesmärk on edendada ELi ettevõtjate konkurentsivõimet üldiselt, sealhulgas toetada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tõhusamat kasutuselevõttu ja rakendamist, edendada taastuvate energiaallikate kasutamist ja energiatõhusust, toetada uuendustegevust, tagada parem juurdepääs rahalistele vahenditele ja pakkuda ettevõtjatele toetamise teenuseid⁽⁶⁾. Seda teavet arvesse võttes tundub ka projekt „ImMediate“ olevat peamiselt koolitusprojekt.

— „NIMCUBE“ – projekti eesmärk oli töötada välja keerulised IT-lahendused, et mõõta, juhtida ja optimeerida teadmiste ja innovatsiooni kasutamist ettevõtetes. Projekti rahastati tööpoolest viienda raamprogrammi raames. Ent erinevalt ValDeali projektist oli projekti „NIMCUBE“ eesmärk töötada välja uued tehnilised lahendused, st tarkvara.

⁽¹⁾ Ungari 4. juulil 2012 esitatud dokumendi peatükk „Vastused Euroopa Komisjoni küsimustele – ValDeali projekt“, lk 2.

⁽²⁾ Tööde vabatahtlik registreerimine on reguleeritud Ungari avaliku halduse ja justiitsministri 28. detsembri 2010. aasta määrusega nr 26/2010.

⁽³⁾ <http://www.sztnh.gov.hu/kerdesek/gyik/onkentes.html>.

⁽⁴⁾ Ungari 19. oktoobril 2011 esitatud dokument, lk 17–18 ja 12. septembril 2012 esitatud dokument.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/cip/index_et.htm.

3. OTSUS ALGATADA AMETLIK JUURDLUSMENETLUS

- (31) 19. detsembril 2012 otsustas komisjon algatada ametliku juurdlusmenetluse. Komisjon jõudis esialgsele järeldusele, et meede kujutas endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses järgmistel põhjustel.
- (32) Esiteks anti ValDealile riigiabi kava HU 21/2004 2006. aasta eelarvest toetust – seega leiti, et meedet rahastati riigi ressurssidest.
- (33) Teiseks sai ValDeal riigiabi tegevuse jaoks, mille kulud pidid teised turuosalised kandma täies ulatuses ise. Siia ei puutu asjaolu, et ValDeal pakkus meetme raames oma teenuseid tasuta. Seepärast ähvardab meede moonutada konkurentsi, andes ValDealile valikulise eelise.
- (34) Kolmandaks kahjustab meede selgelt liikmesriikidevahelist kaubandust. ValDeal ostis Texase Ülikoolilt ja Saksamaa INNO AG-lt innovatsiooni juhtimise alast oskusteavet, seetõttu oli meede võimeline kahjustama liikmesriikidevahelist kaubandust. Peale selle oli ValDealil kavas pakkuda teenuseid teistes Kesk- ja Ida-Euroopa riikides asuvatele ettevõtjatele.
- (35) Komisjonil oli kahtlusi seoses abi kokkusobivusega siseturuga. Eelkõige kahtles komisjon selles, kas ValDealile antud abi saab pidada siseturuga kokkusobivaks teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat riigiabi käsitleva 1996. aasta raamistiku või ka teiste õigusaktide alusel.

3.1. Kokkusobivus teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat riigiabi käsitleva raamistiku alusel

3.1.1. Teadus- ja arendustegevuse alane sisu

- (36) Komisjon jõudis järeldusele, et ühtki eespool nimetatud teenust, mida ValDeal pakkus, ei saa lugeda innovaatiliseks, sest IT-teenuste osutajad, juristid, patendivolnikud, konsultandid, äriinglid jt pakkusid juba neid teenuseid ning need teenused olid eri vormides turul kättesaadavad. Õigupoolest tuleb välja, et projekt seisnes kolmandate isikute tarnitud innovatsiooni juhtimise alase oskusteabe/mudeli tõhususe kontrollimises ja lihtsalt selle kohandamises Ungari ettevõtluskeskkonna tarbeks (sh selle tõlkimine ungari keelde).
- (37) ValDeal väidab, et hangitud innovatsiooni juhtimise alase oskusteabe/mudeli kohandamine tähendas suurema tähelepanu pööramist teatavatele juhtimisteenustele, nagu leiutajate personaalne juhendamine, millele pannakse juhu, kui ettevõtluskultuur on paremini arenenud, vähem rõhku. Komisjon leidis siiski, et sisuliselt pakkus ValDeal samu teenuseid kui need, mis sisaldasid ostetud innovatsiooni juhtimise mudelis.
- (38) Selle asemel, et tegeleda tegeliku, tõelise teadus- ja arendustegevusega, seadis ValDeal oma tegevuse eesmärgiks peamiselt ergutada teiste üksuste, ValDeali klientide teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni. ValDeal ise väidab, et ettevõtetes, kellele ValDeal pakkus oma teenuseid, „on loodud 60–80 teadus- ja arendustegevusmahukat töökohta“⁽¹⁾.

3.1.2. Intellektuaalomandiõiguste registreerimine

- (39) Ühenduse kaubamärgi määramises on öeldud järgmist: „Ühenduse kaubamärgi võivad moodustada mis tahes tähised, mida on võimalik graafiliselt esitada, eelkõige nimed, sealhulgas isikunimed, kujutised, tähed, numbrid või kaupade või nende pakendi kuju, kui selliste tähistega põhjal on võimalik eristada ühe ettevõtja kaupu või teenuseid teiste ettevõtjate omadest“⁽²⁾. Teisisõnu ei ole kaubamärgi põhieesmärk kaitsta ettevõtte teadus- ja arendustegevuse tulemusi, vaid eristada ettevõtet teistest üksustest. Seepärast ei ole kaubamärk iseenesest tõend sellest, et seda omav ettevõtja on tegelenud teadus- ja arendustegevusega teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat riigiabi käsitleva 1996. aasta raamistiku tähenduses.

⁽¹⁾ Ungari 4. juulil 2012 esitatud dokumendi peatükk „Tauf – ValDeali innovatsiooni juhtimise programm“, lk 2.

⁽²⁾ Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 207/2009 (ühenduse kaubamärgi kohta) artikkel 4 (ELT L 78, 24.3.2009, lk 1).

- (40) Komisjon väitis ka seda, et asjaolu, et ValDeal ei ole registreerinud või ei saanud registreerida seoses oma töö tulemustega ühtki patenti või muud intellektuaalomandi õigust peale kaubamärgi, on selge märk sellest, et projektiga ei saavutatud teadustegevuse valdkonnas tulemusi, mis vastaksid patendikaitse kriteeriumidele.
- (41) Ehkki on tösi, et ettevõtja võib otsustada kaitsta oma patenteeritavaid teadmisi või leiutisi oskusteabena või ärisaladusena, selle asemel et registreerida nende jaoks ametlikult patenti, jääb ValDeali üldisest väitest, et ta töötab projekti elluviimise kaudu välja oma oskusteabe, väheks tõestamaks, et projekt hõlmas tõelist teadus- ja arendustegevust teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat riigiabi käsitleva raamistiku tähenduses.

3.1.3. Sarnased ELi projektid

- (42) Esiteks uuris komisjon kõnealuseid projekte ja leidis, et vaid ühte neist rahastati viienda või kuuenda raamprogrammi raames. Ülejäänuid rahastati laiematest koolitus-, haridus- ja konkurentsivõime edendamise programmidest, millel olid Ungari ametiasutuste sõnul ValDeali projektiga teatavad sarnasused.
- (43) Teiseks, projekti „NIMCUBE“ puhul, mis võis hõlmata teadus- ja arendustegevust, oli seatud sihiks töötada välja uued IT-lahendused ning seetõttu ei sarnanenud see ValDeali ellu viidud projektiga. Seepärast leidis komisjon, et ükskõik milline sarnasus eespool nimetatud projektide ja ValDeali projekti vahel ei tõesta seda, et ValDeali tegevust saaks käsitada teadus- ja arendusprojektina teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat riigiabi käsitleva raamistiku tähenduses.

3.2. Kokkusobivus muude õigusaktide alusel

- (44) Menetluse algatamise otsuses kutsus komisjon üles esitama märkusi võimalike alternatiivsete kokkusobivuse aluste kohta.

3.2.1. Kokkusobivus komisjoni määrusega (EÜ) nr 1628/2006 ⁽¹⁾ (edaspidi „regionaalabi grupierandi määrus“)

- (45) Komisjon tuletas menetluse algatamise otsuses meelde, et vastavalt regionaalabi grupierandi määruse artiklile 4 ei kohaldata alginvesteeringuteks antava abi suhtes teatamiskohustust, kui abi vastab järgmistele üld- ja eritingimustele.
- (46) Esimene üldtingimus on see, et abi antakse regionaalabikõlblikus piirkonnas. Kogu Ungari territoorium oli ja on abi saav piirkond, mis on kõlblik saama regionaalabi. ValDeali peamine tegevuskoht on Kesk-Ungaris (Közép-Magyarország), Pesti maakonnas asuv linn Budaörs. Pesti maakond oli kuni 31. detsembrini 2006 EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti a alusel abi saav piirkond ⁽²⁾. Seepärast tundub esimene üldtingimus olevat täidetud.
- (47) Teine üldtingimus on see, et abi osatähtsus ei ületa abi andmise ajal kehtivat regionaalabi ülemmäära. ValDeali väitel oli saadud abi osatähtsus 47,03 %. Pesti maakonna puhul oli abi ülemmäär 2006. aastal 40 %, mida võis juhul, kui abisaaja oli väikeettevõtja, suurendada 20 % võrra, ⁽³⁾ mille tulemusel abi maksimaalne osatähtsus võis olla 60 %. Ungari ametiasutuste sõnul oli ValDeal 2006. aastal ehk oma asutamise aastal mikroettevõtja ja 2007. aastal väikeettevõtja ⁽⁴⁾. Selle tingimuse hindamiseks tuleb rahastamiskõlblikud kulud allpool nimetatud eritingimuste valguses ümber arvutada.
- (48) Mis puudutab alginvesteeringute tegemiseks antava abi kokkusobivuse eritingimusi, siis regionaalabi grupierandi määruse artikli 4 lõike 2 punktis b on sätestatud, et kui rahastamiskõlblike kulude arutamisel võetakse arvesse immateriaalset vara, i) tuleb seda kasutada üksnes nendes tootmisüksustes, mis saavad regionaalabi; ii) tuleb seda

⁽¹⁾ Komisjoni 24. oktoobri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1628/2006, mis käsitleb asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist investeeringuteks ette nähtud regionaalabi suhtes (ELT L 302, 1.11.2006, lk 29).

⁽²⁾ Ajavahemiku kohta 1. maist 2004 kuni 31. detsembrini 2006 leiab teavet komisjoni 2004. aasta 7. juuli kirjast Ungarile, milles peetakse Ungari regionaalabi kaarti olemasolevaks abiks: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/regional_aid/2004/hungary_en.pdf, ja lisatud kõnealuse ajavahemiku regionaalabi kaardilt: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/regional_aid/2004/hungary.gif. Ajavahemiku 2007–2013 kohta leiab teavet 13. septembri 2006. aasta dokumendist „Riigiabi N 487/06 – Ungari – Regionaalabi kaart 2007–2013“, C(2006) 4009 (final) (ELT C 256, 24.10.2006, lk 7).

⁽³⁾ Regionaalabi grupierandi määruse artikli 4 lõike 1 punkt b.

⁽⁴⁾ Teave, mille Ungari esitas 12. märtsil 2012.

käsitleda amortiseeruva varana; iii) tuleb see osta kolmandalt isikult turu tingimustel ning iv) tuleb see liita äriühingu varale ja see peab jääma regionaalabi saavasse käitisesse vähemalt viieks aastaks (väikese ja keskmise suurusega ettevõtja puhul, nagu ValDeal, kolmeks aastaks). Ehkki tõendid selle kohta, et ValDeal ostis oskusteavet turutingimustel, olid olemas, ei olnud komisjonil mingit teavet selle kohta, kas punktide i, iii ja iv tingimused olid täidetud, ning seepärast kutsus komisjon huvitatud isikuid üles esitama ses suhtes teavet.

- (49) Lisaks on regionaalabi grupierandi määruse artikli 4 lõike 2 punktis a sätestatud, et investeering peab pärast kogu investeermise lõpetamist püsima abi saanud piirkonnas vähemalt viis (või VKE puhul kolm) aastat. Projekt viidi lõpule 30. novembril 2010 ja ValDeal jätkas oma tegevust Kesk-Ungari piirkonnas kuni 30. novembrini 2013. Seepärast tundub see eritingimus olevat täidetud.
- (50) Lõpetuseks – regionaalabi grupierandi määruse artikli 4 lõike 2 punkti c kohaselt peab abisaaja omafinantseering olema juhul, kui abi arvutatakse välja, tuginedes materiaalsete ja immateriaalsete investeeringute maksumusele, vähemalt 25 %. ValDeal kandis 52,97 % projekti kogukuludest. Seepärast tundub see eritingimus olevat täidetud.
- (51) Kokkuvõttes kutsus komisjon huvitatud isikuid üles esitama teavet selle kohta, i) kas ValDealile antud abi oleks võimalik hinnata regionaalabi grupierandi määruse alusel, ning eeskätt selle kohta, ii) kas selle abi osatähtsus oli kooskõlas abi kohaldatava osatähtsusega, võttes arvesse eespool nimetatud määruse alusel asjakohaseid rahastamiskõlblike kulutusi.

3.2.2. Kokkusobivus määrusega (EÜ) nr 70/2001 (edaspidi „VKEde grupierandi määrus“)

- (52) Vastavalt VKEde grupierandi määruse artiklile 4 on abi investeerimiseks materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse kokkusobiv siseturuga ja vabastatud teatamiskohustusest, kui investeering tehakse piirkonnas, mis on abi määramise ajal regionaalabi saamiseks kõlblik ning abi osatähtsus ei ületa heakskiidetud regionaalabi kaardil esitatud piirkondliku investeerimisabi ülemmäär EÜ asutamislepingu artikli 107 lõike 3 punktiga a hõlmatud piirkondades rohkem kui 15 protsendipunkti, tingimusel et abi puhasosatähtsus ei ületa 75 %. Regionaalabi kõrgemaid ülemmäärasid kohaldatakse üksnes siis, kui abi antakse tingimusel, et investeering püsib abi saavas piirkonnas vähemalt viis aastat ja abisaaja annab selle rahastamiseks vähemalt 25 %.
- (53) Nagu eespool märgitud, oli ja on kogu Ungari territoorium abi saav piirkond, mis on kõlblik saama regionaalabi. Pesti maakond, kus asub ValDeali peamine tegevuskoht, oli kuni 31. detsembrini 2006 artikli 107 lõike 3 punktiga a hõlmatud piirkond, mille abi ülemmäär oli 40 %. Seepärast võis VKEde grupierandi määruse alusel abi maksimaalne osatähtsus olla Pesti maakonnas 2006. aasta detsembris 40 % + 15 % = 55 %, tingimusel et investeering püsib abi saavas piirkonnas vähemalt viis aastat.
- (54) Kokkuvõttes kutsus komisjon huvitatud isikuid üles esitama teavet selle kohta, i) kas ValDealile antud riigiabi võiks pidada VKEde grupierandi määruse alusel kokkusobivaks, ning ii) kas ValDealile antud abi osatähtsus ületas kõnealuse võimaliku alginvesteeringute tegemiseks ette nähtud abi ülemmäär, võttes eriti arvesse asjaomaste rahastamiskõlblike kulude arvutamist.
- (55) Komisjon märkis ka seda, et ValDeal ei väärkasutanud saadud abi, kuivõrd ta teostas tegevust, mida ta oli kirjeldanud oma pakkumisdokumentides.

4. UNGARI AMETIASUTUSTE SEISUKOHT ⁽¹⁾

4.1. Kokkusobivus teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat riigiabi käsitleva raamistikuga

- (56) Oma vastuses menetluse algatamise otsusele väitsid Ungari ametiasutused, et ValDeali tegevust saab käsitada teadus- ja arendusprojektina, sest see liigitub eksperimentaalse arendustegevuse kategooriasse, ning et abi oli seaduslik, sest see hõlmas järgmisi väidetavalt teadus- ja arendustegevuse alaseid ülesandeid:

— Euroopa tavadid käsitlevate analüüside koostamine;

— inimpotentsiaali uuringute osana hinnangu andmine selle kohta, kuidas projekti adressaati oleks võimalik motiveerida koostööd tegema;

⁽¹⁾ Teave, mille Ungari esitas 13. märtsil 2013.

- hariduse ja teadusuuringute valdkonna ülesandena metoodiline uuring selle kohta, kuidas kujundada hästi ettevalmistatud ettevõtjaid;
  - Ungari innovatsiooniteenuste seas seni puuduvate meetodite ja vahendite väljatöötamine projektide kogumiseks, läbivaatamiseks ja hindamiseks;
  - innovatsiooni juhtimiseks vajalike teenuste väljaselgitamine, parimate tavade uurimine ja teenuste väljaarendamine Ungari teenustemudeli tarvis.
- (57) Ungari ametiasutuste väitel seadis ValDeal sihiks 1) katsetada väljatöötatud metoodikat; 2) tegeleda innovatsiooni integreeritud juhtimise mudeli puhul eksperimentaalse arendustegevusega (st katsetada projektide kogumist, läbivaatamist ja hindamist, tuginedes hangitud oskusteabele) ning 3) veenduda väljavalitud projektide rakendamise katsetamisega uute teenuste elujõulisuses.
- (58) Ungari ametiasutused väitsid ka seda, et projekti teadus- ja arendustegevuse alast iseloomu kinnitab asjaolu, et projekt vastas täielikult Frascati käsiraamatu 149. jao kriteeriumidele ⁽¹⁾.
- (59) Lõpetuseks väitsid Ungari ametiasutused, et ValDeal pakkus projekti käigus väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ja eraisikutele innovatsiooniteenuseid. Programmi nõuete kohaselt pakuti neid teenuseid tasuta. ValDeali esitatud väite põhjal oli nende teenuste väärtus kehtivatest turuhindadest lähtudes 323 797 000 Ungari forintit ⁽²⁾.
- (60) Ungari ametiasutuste arvates ei tähenda tasuta pakutud teenuste vormis antud eelis ValDeali jaoks majanduslikku eelist. See vähendaks ValDealile antud riigiabi suurust 148 711 090 Ungari forintini, mis on kogu valitsuse osaluse ja klientidele kasu toonud abisumma vahe.

4.2. Kokkusobivus määrusega (EÜ) nr 1628/2006 (regionaalabi grupierandi määrus)

- (61) Ungari ametiasutused nõustusid menetluse algatamise otsuses tehtud järeldusega, et abi võis olla regionaalabi grupierandi määruse (EÜ) nr 1628/2006 alusel kokkusobiv investeerimisabi.
- (62) Abi osatähtsus arvutatakse regionaalabi grupierandi määruse alusel kas rahastamiskõlblike materiaalsete ja immateriaalsete kulude suhtena või – kui investeerimisprojektiga luuakse otseselt töökohti – tööle võetud isiku kahe aasta vältel hinnatud palgakulude suhtena või kaht ülalnimetatud meetodit kombineerides, tingimusel, et toetuse suurus ei ületa nende kahe meetodi põhjal saadud kõige soodsamat väärtust.
- (63) Ungari ametiasutused väitsid, et projekti kogukulud olid 842 027 000 Ungari forintit ja ValDealile antud abi suurus oli 148 711 090 Ungari forintit, mis tegi abi osatähtsuseks 17,66 % ⁽³⁾ (mis jääb allapoole eespool nimetatud määruses sätestatud 60 % ülemmäära). 7. oktoobri 2013. aasta kirjaga teatasid Ungari ametiasutused aga komisjonile, et projekti kulud ulatusid 823 320 683 Ungari forintini (mitte 842 028 250 Ungari forintini) ⁽⁴⁾. Seepärast tugineb komisjon oma otsuse tegemisel hilisemale teabele.

⁽¹⁾ Frascati käsiraamat: Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development FRASCATI MANUAL 2002, ISBN 92-64-19903-9, © OECD 2002. Teadus- ja arendustegevuse mõõtmise olemasolu teenuste pakkumisel aitavad muu hulgas kindlaks teha järgmised kriteeriumid:

- 1) „sidemed riiklike uurimislaboritega“ – see kriteerium võib olla täidetud tänu ValDeali koostööle Budapesti Tehnoloogia- ja Majandusülikooliga ning Budapestis asuva Corvinuse Ülikooliga;
- 2) „doktorikraadiga töötajate või doktorantide kaasamine“ – see kriteerium võib olla täidetud tänu mitme doktorikraadiga töötaja osalemisele projekti elluviimises;
- 3) „teadusuuringute tulemuste avaldamine teadusajakirjades, teaduskonverentside korraldamine või osalemine teaduslike analüüside tegemises“ – see kriteerium võib olla täidetud tänu 20–30 loengule, mis ValDeal pidas projekti teemal erinevatel konverentsidel;
- 4) „prototüüpide või katserajatiste ehitamine [...]“ – selle kriteeriumi täitmist võib tõendada asjaolu, et ajavahemikus 2007–2010 arendas ja katsetas ValDeal mudelit pidevalt seoses enam kui 500 projektiga.

⁽²⁾ ValDeali tasuta pakutud teenuste turuhinna arvutamisel võeti aluseks määr 15 000 Ungari forintit (ligikaudu 60 eurot) tunnis.

⁽³⁾ Ungari ametiasutuste eelduse kohaselt olid projekti kõik kulud rahastamiskõlblikud.

⁽⁴⁾ Algselt esitatud teave hõlmas ka muid tegevusliike summas 18 507 567 Ungari forintit, mis ei ole küll projektiga otseselt seotud, kuid võivad liigitada eksperimentaalseks arendustegevuseks.

- (64) Ungari ametiasutuste väitel olid täidetud nii regionaalabi grupierandi määruse artiklis 4 sätestatud üldtingimused kui ka eritingimused.

4.3. Kokkusobivus määrusega (EÜ) nr 70/2001 (VKEdede grupierandi määrus)

- (65) Ungari ametiasutused ei andnud ühtki arusaadavat selgitust selle kohta, kuidas saaks kohaldada kõnealuse juhtumi puhul määrust (EÜ) nr 70/2001. Komisjon mõistab, et kuna abi maksimaalne osatähtsus oli määruses (EÜ) nr 1628/2006 lubatud väiksem, ei pidanud Ungari ametiasutused täiendavate tõendite esitamist vajalikuks.

4.4. Kokkusobivus aluslepingu alusel

- (66) Ungari ametiasutused väitsid ka seda, et antud abi võib olla kokkusobiv aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktiga c, märkides, et ValDeali projekti siht oli täita turul ilmselge tühimik, ent seda ei saanud saadud vahendite abil turuhindadega saavutada. Ses suhtes ei ületanud abi suurus taset, mis oli vajalik eesmärgi saavutamiseks.
- (67) Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat riigiabi käsitlev 2006. aasta raamistik, mis võeti vastu 22. novembril 2006 ja jõustus 1. jaanuaril 2007, sisaldas kooskõlas aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktiga c uut innovatsioonialaste nõuandeteenuste ja innovatsiooni toetavate teenuste jaoks ette nähtud abi liiki. Kuna teenuseosutaja võttis endale kohustuse 19. detsembril 2006 ja uue raamistiku alusel oli kavas tunnustada innovatsioonialaste nõuandeteenuste rahastamiskõlblikkust, võib Ungari ametiasutuste sõnul hinnata abi kokkusobivust otse aluslepingu alusel.
- (68) Sellega seoses täheldasid Ungari ametiasutused, et innovatsiooni juhtimise mudeli väljatöötamine kooskõlas Ungari ja ELi eeskirjadega ning Kesk- ja Ida-Euroopa sotsiaal-kultuuriline kontekst eeldas sellise asjakohase ärimudeli ja tava väljatöötamist, mille puhul innovatsiooni suunavad turunõudlus ja suhted klientidega. ValDeali projekti raames on välja töötatud hulk projektide kogumise, läbivaatamise ja hindamise meetodeid ja vahendeid eesmärgiga, et neid kasutaks tulevikus järjekindlalt. Need teenused ei olnud Ungaris toetuse andmise ajal veel kättesaadavad.

5. HUVITATUD ISIKUTE SEISUKOHT

5.1. ValDeali seisukoht

- (69) ValDeal jäi arvamuse juurde, et projekt sisaldas tõelist teadus- ja arendustegevust, mis oli teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat riigiabi käsitleva 1996. aasta raamistiku alusel rahastamiskõlblik. ValDeal väitis, et tegevus liigitus eksperimentaalseks arendustegevuseks, märkides, et ehkki projekti raames täidetud ülesandeid ei saa lugeda eraldiseisvalt teadus- ja arendusprojektiks, võivad need üheskoos anda panuse teadus- ja arendustegevuse alasesse eesmärki.
- (70) ValDeal toonitas eelkõige seda, et ta kohaldas kohalike ettevõtjate ja projektide suhtes olemasolevat metoodikat ning tegeles innovatsiooni integreeritud juhtimise uue mudeli puhul eksperimentaalse arendustegevusega. ValDeal katsetas mitmesuguste Ungari projektide kogumist, läbivaatamist ja hindamist, kontrollides nende elujõulisust. Seepärast väidab ValDeal, et ettevõtte tegevus oli Ungari turul ainulaadne. ValDeali teenuste ja tema konkurentide pakutud teenuste peamine erinevus seisnes selles, et konkurendid tegutsesid vaid ühes ValDeali tegevusvaldkondadest.
- (71) ValDeal väitis, et ta oli töötanud omandatud oskusteabe põhjal välja uue innovatsiooni juhtimise mudeli ja metoodika, mida saaks kohaldada järjekindlalt viisil, mis sobib Ungari õiguskeskkonna ja sotsiaal-kultuuriliste oludega. Eelkõige tuli Ungari olude tarbeks kohandada projektide kogumise metoodikat, sest Ameerika Ühendriikide turu ja Ungari turu erinevuste tõttu olid ettevõtete rajamise projektid Ungaris väljavalimiseks vähem sobilikud. Peale selle tuli täiustada projektide läbivaatamise metoodikaid, sest kui Ameerika mudeli keskmes oli turustatavus (rakendatavus turul), siis Kesk- ja Ida-Euroopa mudeli puhul pöörati teistsugusest sotsiaal-kultuurilistest kontekstist tingituna rohkem tähelepanu ettevõtlusvaimule ja projektide teostajate isikule. Sotsiaal-kultuurilised erinevused ja majanduslik kontekst viisid ka kooolituse ja mudeli harivate eesmärkide põhjaliku kohandamiseni.

- (72) Seoses mõjuga konkurentsile rõhutas ValDeal, et projekti eesmärk ei olnud pakkuda üldisi juhtimisteenuseid. Pigem püüti sellega luua midagi tõeliselt ainukordset – Ungari integreeritud mudelit innovatsiooni juhtimiseks koos sellega seotud innovatsioonialaste nõuandeteenustega. ValDeali väitel puudus toetuse saamise ajal selliste teenuste turg. Peale selle ei olnud 2013. aasta alguseks Ungaris ikka veel mudelit väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele mõeldud ettevõtlusinkubaatorite innovatsioonialaste teenuste pakkumiseks.
- (73) ValDeal väitis ka seda, et toetust andnud ametiasutusega sõlmitud leping ei sisaldanud ühtki õiguslikku kohustust esitada taotlus patendikaitseks. Pealegi ei saanud ettevõtja lubada endale patendi lõivu tasumist ning tal ei olnud ka lubatud kasutada abi sellisel otstarbel.

5.2. Euroopa ettevõtlus- ja innovatsioonikeskuste võrgustiku seisukoht

- (74) Euroopa ettevõtlus- ja innovatsioonikeskuste võrgustik hõlmab ettevõtlus- ja innovatsioonikeskuseid ning teisi sarnaseid organisatsioone, näiteks inkubaatoreid. ValDeal on selle võrgustiku liige.
- (75) Kõnealuse võrgustiku väitel tegeles ValDeal Ungaris Ameerika Ühendriikides välja töötatud mudeli eksperimentaalse rakendamise, mis seisnes projektide kogumises, läbivaatamises ja hindamises originaalse oskusteabe põhjal⁽¹⁾.
- (76) Peale selle tegi ValDeal võrgustiku sõnul Euroopa innovatsiooni juhtimise tavade metoodilise analüüsi, uurides muu hulgas põhjalikult seda, kuidas projektiomanikke saaks motiveerida koostööd tegema. Ettevõtte täitis ka teadusuuringute ja hariduse alaseid ülesandeid ning töötas välja tõhusad ja innovaatilised meetodid ja vahendid projektide kogumiseks, hindamiseks ja väljavalimiseks. Sellist innovatsiooni juhtimise vahendit kõikvõimalike Ungaris kättesaadavate innovatsiooniteenuste seas veel ei olnud.
- (77) Euroopa ettevõtlus- ja innovatsioonikeskuste võrgustik väitis, et ta oli hinnanud ValDeali tegevust alates 2008. aastast igal aastal ning oli teinud ka 2008. ja 2010. aastal kohapeal ValDeali põhjaliku auditi. Hindamiste ja auditite tulemusel jõuti järeldusele, et ValDeal vastas igati ettevõtlus- ja innovatsioonikeskuste kriteeriumidele.

6. HINNANG

6.1. Riigiabi olemasolu

- (78) Selleks et meedet loetaks ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 alusel riigiabiks, peavad olema täidetud järgmised neli kumuleeruvat kriteeriumi:
- meede peab hõlmama riigi ressursside kasutamist;
  - meede peab moonutama või ähvardama moonutada konkurentsi;
  - meede peab andma teatavatele ettevõtetele valikulise eelise;
  - meede peab kahjustama liikmesriikidevahelist kaubandust.

6.1.1. Abi ValDeali tasandil

- (79) Esiteks anti ValDealile riigiabi kava HU 21/2004 2006. aasta eelarvest toetust. Seega järeldab komisjon, et meede hõlmas riigi ressursse ja on omistatav riigile.
- (80) Teiseks sai ValDeal riigiabi tegevuse jaoks, mille kulud pidid teised turuosalised kandma täies ulatuses ise. ValDeal valiti välja teadusuuringute ja tehnoloogilise innovatsiooni fondi korraldatud hankemenetluse tulemusel ning ettevõtjale eraldati rahalised vahendid mitmete innovatsioonialaste nõuandeteenuste väljatöötamiseks ja pakkumiseks konsultantide, patendivolünike, äriinglite ja juristide täiendavate teenuste kõrval. Seepärast anti meetmega ValDealile valikuline eelis.

⁽¹⁾ Teave, mille Euroopa ettevõtlus- ja innovatsioonikeskuste võrgustik esitas 14. märtsil 2013.

- (81) Kolmandaks võib meede moonutada konkurentsi ja kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust, sest turg, kus ValDeal tegutseb, on avatud konkurentsile, mida pakuvad teistes liikmesriikides asuvad ettevõtjad. Lisaks ostis ValDeal innovatsiooni juhtimise alast oskusteavet Ameerika Ühendriikides asuvalt Texase Ülikoolilt ja Saksamaa INNO AG-lt ning kavatses samuti pakkuda teenuseid teistes Kesk- ja Ida-Euroopa riikides asuvatele ettevõtetele.

6.1.2. *Abi ValDeali klientide tasandil*

- (82) Meetme tulemusel pakuti ValDeali klientidele kolme nõuandeteenust. Ehkki nendele klientidele ei eraldatud otseselt riigi ressursse, said nad seega ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses kaudse eelise, sest meetme eesmärk oli pakkuda leiutajatele ja ettevõtjatele tasuta nõuandeteenuseid.
- (83) Meede on selgelt omistatav riigile ja hõlmab riigi ressursse, mis töid ValDealile ja tema klientidele otsest kasu.
- (84) Teiseks rakendas ValDeal protsessi, mille kaudu toimus kõige sobivamate ja paljutöötavamate ettevõtjate väljavalimine tasuta nõuandeteenuste saamiseks. Selle tulemusel anti projektiga väljavalitud teenusesaajatele valikuline eelis ning projektil oli ka potentsiaal moonutada klientidele valikulise eelise andmisega konkurentsi ahela järgmise etapi turgudel, kus ValDeali kliendid tegutsesid.
- (85) Kolmandaks kahjustab meede tõenäoliselt liikmesriikidevahelist kaubandust. Nagu eespool märgitud, oli ValDealil peale selle kavas pakkuda teenuseid teistes Kesk- ja Ida-Euroopa riikides asuvatele ettevõtjatele. Lisaks oli projekti eesmärk parandada nii riigi kui ka Euroopa tasandil ValDeali klientide konkurentsivõimet. Seepärast on meede kahjustanud selgelt liikmesriikidevahelist kaubandust.

6.1.3. *Järeldus*

- (86) Komisjon on jõudnud järeldusele, et meede kujutab endast ValDeali ja tema klientide jaoks riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

6.2. **Kokkusobivuse hindamine**

6.2.1. *ValDealile antud abi*

— ValDeali tegevuse liigitumine teadus- ja arendusprojektiks

- (87) Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat riigiabi käsitlevas 1996. aasta raamistikus on määratletud teadustegevus, mida võib pidada riigiabi eeskirjadega kokkusobivaks:

„2.2. [...] Abi saava teadus- ja arendustegevuse turuläheduse kindlaksmääramisel teeb komisjon vahet alusuuringutel, rakendusuuringutel ja konkurentsieelsel arendustegevusel.“⁽¹⁾

- (88) Komisjon mõistab, et ValDeali projekti eesmärk oli „*töötada välja kogu protsess, luua mudel*“. Kuigi ValDeal suhtles tõepoolest oma klientidega, et mõista Ungari turgu ja kohandada hangitud konsulteerimismudelit vastavalt turu eripäradele, võeti selle tegevuse tulemusel kõnealusel turul kasutusele olemasolev nõustamismudel, mis lõimis mitmed teenused, mida seni olid osutanud eri teenusepakkujad eraldi. ValDeali roll oli õigupoolest teenuste

⁽¹⁾ Euroopa Liidu Teataja C 45, 17.2.1996, lk 5–16 (I lisa):

— *Alusuuring* [...] – teaduslike ja tehniliste üldteadmiste suurendamisele suunatud tegevus, mis ei ole seotud tööstuslike või äriliste eesmärkidega.

— *Tööstusuuring* [...] – kavandatud otsingud või kriitilised uuringud uute teadmiste hankimiseks, et kasutada neid teadmisi uute toodete, protsesside või teenuste arendamisel või selleks, et olemasolevaid tooteid, protsesse või teenuseid märkimisväärselt täiustada.

— *Konkurentsieelne arendustegevus* [...] – tööstusuuringute tulemuste ülekandmine uute, muudetud või täiendatud toodete, protsesside või teenuste kavadele, projektidele või kujundustele, mis on mõeldud müügiks või kasutamiseks, kaasa arvatud esmase prototüübi loomine, mida ei ole võimalik kasutada kommertsotstarbel. See võib hõlmata ka alternatiivsete toodete, protsesside või teenuste kontseptuaalset sõnastust ja kujundust ning näidis- või katseprojekte, tingimusel, et neid projekte ei saa tööstuses või kaubanduses kasutada ega kasutatavaks muuta. Selle alla ei kuulu olemasolevate toodete, tootmisliinide, valmistusprotsesside, teenuste ja muude pidevate toimingute igapäevane või korrapärane muutmine, isegi kui need muudatused kujutavad endast täiustamist.

lõimimine vastavalt oma klientide vajadustele. Seepärast ei tundu väidetav kohandamine Ungari turul valitsevatele „sotsiaal-kultuurilistele erinevustele ja majanduslikele mõjudele“ asjakohane seoses küsimusega, kas ValDeali tegevus liigitub teadus- ja arendusprojektiks.

- (89) Rakendatud mudeli eesmärk oli alustada ja elavdada teadus- ja arendustegevust ja innovatsiooni teistes üksustes, mitte ValDealil endas. Mudeli kohandamine, et see sobituks konkreetse turu nõuetega, ei ole midagi ValDealile eriomast, vaid on ükskõik millise turule siseneda sooviva majanduse valdkonnas tegutseja tavaline käitumine. Eespool nimetatud mudeli puhul tundub olevat tegemist lihtsa ja tavalise kohandamisega, mille võtab ette iga majandusosaline, kelle eesmärk on tegutseda mingil konkreetsel turul. Väidetav „realistlik pilt innovaatiliste projektide tulemuste turuväärtusest ja nende turustatavusest“, mida ValDeal suutis oma abisaajatele pakkuda, ei erinenud sugugi teenustest, mida osutasid sarnased nõuandeteenuste pakkujad, ning igal juhul ei saa seda lugeda teadus- ja arendustegevuseks.
- (90) Ehkki võib olla tõsi, et Ungari majandusmaastik oli abi andmise ajal mis tahes teise riigi majandusmaastikust mõnevõrra erinev, ei piisa sellest väitest selle kinnitamiseks, et tegevusel oli teadus- ja arendustegevuse elemente. ValDeal oleks pidanud kohandama oma väärtuspakkumist ka siis, kui ta oleks tegutsenud mõnes teises riigis, nagu ükskõik milline teine majanduse valdkonnas tegutseja. Sellest vaatenurgast lähtudes ei käitunud ValDeal teistmoodi kui mis tahes teine teenuste või kaupade pakkuja. ValDeali ainukordsus seisneb suutlikkuses lõimida ja koordineerida mitmeid teenuseid, mida abisaajad otsisid või mida nad ei oleks projekti puudumise korral hankinud.
- (91) Kuigi ValDeal viitab Frascati käsiraamatule, ei olnud tema tegevus laadilt innovaatilise toote väljaselgitamisele suunatud teadustegevus, vaid olemasoleva toote omamoodi kohandamine koos süstemaatilise analüütilise tööga, mida ValDeal tegi oma teenuste osutamise raames. Eelkõige omandas ValDeal kolmandatelt isikutelt oskusteavet ja piirdus selle kohandamisega Ungari turu tarbeks.
- (92) Eespool öeldut arvesse võttes jõudis komisjon järeldusele, et ehkki vaatlusalune tegevus edendas ValDeali teenuste lõppkasutajate seas innovatsiooni, ei liigitu see teadus- ja arendusprojektiks teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat riigiabi käsitleva 1996. aasta raamistiku tähenduses. Seepärast hindab komisjon, kas riigiabi saab pidada vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 107 siseturuga kokkusobivaks teiste poliitikaeesmärkide alusel.
- (93) Sellise hindamise korraldamisel võtab komisjon arvesse Ungari ametiasutuste esitatud väiteid, mille kohaselt kõnealust abi tuleks analüüsida kahel tasandil. Esiteks, ValDeali tasandil analüüsib komisjon abi, mis oli mõeldud katma ValDeali investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse, mis olid seotud asjakohase mudeli ostmise ja kasutamisega (pärast kohandamist), et pakkuda VKEdele innovatsioonilaseid nõuande- ja konsultatsiooniteenuseid. Teiseks, ValDeali klientide tasandil keskendutakse analüüsimisel nendele ettevõtjatele ja eraisikutele antud abile, kes said ValDeali pakutud innovatsioonilaseid nõuande- ja konsultatsiooniteenuseid tasuta.

— Kokkusobivus eri õigusaktide alusel

- (94) ValDeali tegevus vastab määruse (EÜ) nr 1628/2006 (regionaalabi grupierandi määrus) artikli 4 olulistele tingimustele (üld- ja eritingimused). Regionaalabi grupierandi määruse artikkel 4 sisaldab seoses alginvesteeringuteks antud abi kokkusobivusega järgmisi üld- ja eritingimusi:

1) üldtingimused:

- a) *taotlus abi saamiseks tuleb esitada enne tegevuse algust*. ValDeal esitas abi saamise taotluse riigi ametiasutustele enne investeerimisprojektiga alustamist;
- b) *„abi antakse regionaalabikõlblikes piirkondades“*. Abi anti regionaalabikõlblikus piirkonnas, sest Kesk-Ungari, kus asuvad ValDeali äriruumid, oli abi andmise ajal ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti a alusel abikõlblik piirkond;
- c) *„abi osatähtsus toetuse kehtiva brutoekvivalendina ei ületa abi andmise ajal jõusolevat regionaalabi ülemmäära piirkonnas, kus investering tehakse; [...] nimetatud piirmäära [võib] alginvesteeringute puhul suurendada*

20 protsendipunkti võrra abi korral, mida antakse väikestele ettevõtetele“. Abi ülemmäär oli Kesk-Ungari piirkonnas 40 %, mis tegi koos väikeettevõtjate puhul lubatud suurendusega ValDeali puhul abi ülemmääraks 60 %. 2006. aastal oli ValDeal mikroettevõtja. Alates 2007. aastast on ValDeal olnud väikeettevõtja. Ungari ametiasutused kinnitasid, et abi andmise ajal oli ValDeal väike või keskmise suurusega ettevõtja. Nagu näidatud (põhjendused 96 ja 97), jäi abi osatähtsus ValDeali ellu viidud projekti puhul allapoole regionaalabi grupierandi määrukses ette nähtud ülemmäära;

2) eritingimused:

a) „investeering peab pärast kogu investeerimise lõpetamist püsima abi saanud piirkonnas [...] väikese ja keskmise suurusega ettevõtte korral [vähemalt] kolm aastat“. Investeeringu tulemustest on kasu saanud hulk ettevõtjaid – innovatsiooni integreeritud juhtimise Ungari mudel on jätkuvalt kättesaadav. ValDeal kohustus tegutsema 30. novembrini 2013;

b) „abikõlblikkuseks tuleb immateriaalset vara:

i) kasutada üksnes nendes tootmisüksustes, mis saavad regionaalabi;

ii) käsitleda amortiseeruva varana;

iii) osta kolmandalt isikult turu tingimustel;

iv) liita äriühingu varale ja see peab jääma regionaalabi saavasse käitisesse [...] väikese ja keskmise suurusega ettevõtte korral [vähemalt] kolmeks aastaks“.

ValDeali ostetud oskusteave vastas regionaalabi grupierandi määrukses immateriaalsele varale kehtestatud tingimustele. Oskusteave osteti kolmandalt isikult ja turuhinnaga. Peale selle kasutas ostetud oskusteavet ja eksperimentaalset arendustegevuse kapitaliseeritud tulemusi vaid ValDeal ja üksnes investeerimisprojekti elluviimiseks rajatud ruumides;

c) „kui abi arvutatakse välja, tuginedes materiaalse ja immateriaalse investeeringute maksumusele või ülevõtmise korral omandamiskuludele, peab abisaaja omafinantseerimine olema vähemalt 25 % abikõlblikest kuludest, seda kas omavahenditena või välise finantseerimise näol, ilma igasuguse avaliku sektori toetuseta“. Abi osatähtsusega seotud arvutused kinnitavad, et ka omavahendite tingimus oli täidetud.

(95) Pärast menetluse algatamist saadud teave on võimaldanud komisjonil eelkõige arvutada välja asjaomased rahastamiskõlblikud kulud ja kontrollida, kas ValDealile antud abi osatähtsus ületas määratud abi osatähtsuse ülemmäära.

(96) Esiteks märgib komisjon, et Ungari arvutas projekti kulud eespool nimetatud määrukse sätete põhjal ümber (võttes arvesse materiaalse ja immateriaalse investeeringute maksumust) ning jõudis järeldusele, et projekti kogukulud olid 823 320 683 Ungari forintit. Ehkki Ungari ametiasutused eeldasid, et kõik eespool nimetatud kulud olid rahastamiskõlblikud, on komisjon seisukohal, et mõned nendest kuludest, nimelt need, mis on seotud oskusteabe kohandamisega, on laadilt tegevuskulud ja ei ole seetõttu rahastamiskõlblikud. Sellest tulenevalt lahutas komisjon kogukuludest oskusteabe kohandamise kulud suurusega 531 300 170 Ungari forintit. Selle mahaarvamise tulemusel on komisjoni kindlaks tehtud rahastamiskõlblike kulude nimiväärtus 292 020 513 Ungari forintit, mis on diskonteeritud väärtuses 267 015 826 Ungari forintit.

(97) Teiseks märgib komisjon, et ValDealile kasu toonud abi nimiväärtus oli 148 711 090 Ungari forintit, mis on diskonteeritud väärtuses 118 431 978 Ungari forintit. Selle tulemusel on ValDealile otseselt antud abi osatähtsus rahastamiskõlblikest kuludest (diskonteeritud väärtuses) 44 %, mis on märgatavalt väiksem kui eespool nimetatud määrukse alusel lubatud abi maksimaalne osatähtsus (60 %) ⁽¹⁾.

(98) Seepärast on komisjon jõudnud eespool esitatud väiteid arvesse võttes järeldusele, et abi vastas ValDeali tasandil kõikidele komisjoni määrukses (EÜ) nr 1628/2006 sätestatud tingimustele.

⁽¹⁾ Väited, mille Ungari ametiasutused esitasid ValDeali projekti vastavuse kohta määrukse (EÜ) nr 70/2001 kokkusobivuse tingimustele, ei olnud piisavalt põhjendatud, et komisjon oleks saanud teha põhjaliku hindamise.

6.2.2. *Abi ValDeali klientidele*

- (99) Komisjon märgib, et ValDeali kliendid said vastavalt Ungari ametiasutustega sõlmitud toetuslepingule teenuseid, mida võib lugeda innovatsioonialasteks nõuandeteenusteks ja mida ValDeal pakkus tasuta. Ungari ametiasutused hindasid selle abi väärtust, võttes aluseks tariifi 15 000 Ungari forintit päevas, mis kajastab Ungari turul valitsevaid hinnatingimusi, ja märkis selle põhjal, et kõnealuse abi suurus oli 323 797 000 Ungari forintit.
- (100) Kuigi abi andmise ajal ei reguleeritud selliste teenuste jaoks ettenähtud abi kohaldatava teadus- ja arendustegevuse raamistikuga, oli seda liiki abi siiski hõlmatud uue teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat abi käsitleva 2006. aasta raamistikuga, mis jõustus 1. jaanuaril 2007, st mõni päev pärast toetuse andmise päeva (¹).
- (101) Eelpool öeldu põhjal hindab komisjon edasi abi kokkusobivust otse aluslepingu alusel, võttes arvesse teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat abi käsitleva 2006. aasta raamistiku eriringimusi.
- (102) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt võib pidada siseturuga kokkusobivaks „abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega“. Oma hindamise käigus vaatleb komisjon seda, i) kas kõnealune abi oli mõeldud sellise tegevuse võimaldamiseks, mis oli kooskõlas ühist huvi pakkuva eesmärgiga; ii) kas abi saanud tegevust mõjutas mõni turutõrge; iii) kas abi vorm oli selle eesmärgi saavutamiseks sobiv vahend; iv) kas abil oli stimuleeriv toime ning v) kas abi oli proportsionaalne ja ei põhjistanud tarbetuid konkurentsimoonutusi.

Ühist huvi pakkuv eesmärk

- (103) Komisjon mõistab, et abi andmise ajal takistas innovatsioonialaste nõuandeteenuste pakkujate tegevuse omavaheline koordineerimatus selliste teenuste pakkumist lõimitud kujul ja pärssis nõudluse arengut.
- (104) Lisaks oli projekti eesmärk töötada välja hulk projektide kogumise, läbivaatamise ja hindamise meetodeid ja vahendeid, mis ei olnud veel Ungari innovatsiooniteenuste kogumise kättesaadavad. Seega aitas ValDeali ellu viidud projekt edendada killustatud sektoris integreeritud nõuandeteenuste turgu ja suurendada ettevõtete suutlikkust teha keskpikas ja pikas plaanis uuendusi.
- (105) Peale selle soodustas projekt Ungaris teadmussiiret, mis on kooskõlas komisjoni praeguse programmi „Euroopa 2020“ juhtalgatusega „Innovaatiline liit“ (²).
- (106) Lisaks – kuigi seda ei olnud abi andmise ajal veel õigusaktis sätestatud – vastas ValDeali klientidele osaks saanud abi liik innovatsioonialaste nõuandeteenuste kategooriale, mida on tunnustatud ja spetsiaalselt reguleeritud 1. jaanuaril 2007, st mõni päev pärast toetuse andmise päeva jõustunud teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat abi käsitleva 2006. aasta raamistiku punktis 5.6.
- (107) Kuna innovatsiooni edendamine on jätkusuutliku majanduskasvu edendamisel ELis tähtis poliitikaeesmärk, oli vaatlusalune abi suunatud ühist abi pakkuvale eesmärgile.

(¹) Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi 2006. aasta raamistiku jaotises 5.6 on öeldud järgmist: „Innovatsiooni nõuandeteenuste jaoks antav abi ja innovatsiooni toetavate teenuste jaoks antav abi on EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses ühisturuga kokkusobivad juhul, kui need vastavad kõikidele järgmistele tingimustele:

1) abisaaja on VKE;

2) abi on maksimaalselt 200 000 eurot ühe abisaaja kohta kolmeaastase ajavahemiku jooksul;

3) teenuseosutajal on riiklik või Euroopa sertifikaat. Juhul kui teenuseosutajal ei ole riiklikku või Euroopa sertifikaati, võib abiga katta kuni 75 % abikõlblikest kuludest;

4) abisaaja peab kasutama riigiabi teenuste turuhinnaga (või hinnaga, mis kajastab ettevõtja täielikke kulutusi ning mõistlikku hinnalisa juhul, kui teenusepakkuja on mittetulundusühing) ostmiseks.“

(²) http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=hu&DossierId=199719.

Turutõrge

- (108) Pärast 1990. aastatel toimunud majanduslikku üleminekut oli Ungari riiklike teadusasutuste võrgustik segi löödud ja hulk asutusi pandi kinni. Peale selle olid Ungari tööstuse erastamise ja ümberkorraldamise ajal vaid rahvusvahelised ettevõtted suutelised rahastama asjakohaste uute teadmiste omandamist omavahenditest ning rakendama oma teadus- ja arendustegevuse alaste jõupingutuste tulemusi turul.
- (109) Kodumaiste ettevõtjate, iseäranis VKEde madala innovatsioonitaseme põhjuste seas olid Ungari ametiasutuste sõnul „*innovatsiooniga kaasnevad liiga suured kulud*“ ja „*omavahendite puudumine*“. Peale selle viitavad Ungari ametiasutused ka ebapiisavale töösuhtele ja koostööle Ungari innovatsiooniprojektide omanike ja investorite vahel. Viimati nimetatud probleem oli peamiselt seotud varajases arengujärgus oleva tehnoloogia ebapiisava rahastamisega, sest tol ajal olid riskikapitali investorid võtnud sihikule põhiliselt keskmises ja hilises arengujärgus olevad ettevõtjad, kelle puhul riskid olid väiksemad. Näiteks ajavahemikus 2000–2005 oli aastas keskmiselt vaid 35 investeeringut suunatud innovaatilistesse ettevõtetesse.
- (110) Eespool nimetatud kitsenduste kõrvaldamiseks rakendati riikliku innovatsioonisüsteemi. Ehkki enamik süsteemi osi oli paigas ja toimis eraldiseisvalt üldjuhul hästi, oli süsteemi toimimine tervikuna kõike muud kui rahuldav. Hulk süsteemi osi ei toimunud korralikult ja nende omavaheline koostöö oli võrdlemisi vilets. Kuna süsteemi üldine tulemuslikkus sõltus nende osade vaheliste seoste ja koostöö kvaliteedist, ei olnud süsteemi tulemused kaugeltki piisavad.
- (111) Üks lahendusi, mille abil edendada Ungaris innovatsiooni, tundus olevat ettevõtlusinkubaatorite loomine. Esimesed inkubaatorid rajati 1990. aastate alguses ja 2009. aastaks oli Ungaris ligikaudu 40 ettevõtlusinkubaatorit. Neist enamik rahastas oma tegevust kontorite renditasudest, klientide teenindamisest, ruumide haldamise teenustest ja IT-teenustest. Inkubaatorid rentisid ettevõtjatele kontoripinda ja ettevõtjad said kasu inkubaatorite mastaabisäästust, mis võimaldas neil oma fikseeritud kulusid ratsionaliseerida. Olemasolevad inkubaatorid ei pakkunud siiski ettevõtlusteenuseid sellistes valdkondades nagu intellektuaalomandiõigustega seotud nõustamine, rahvusvaheline kaubandus, innovatsiooni juhtimine ja tehnoloogiaalane nõustamine. Ungaris ei olnud äriinglite võrgustikku, ⁽¹⁾ seemnekapitali fonde ⁽²⁾ ega riskikapitaliettevõtteid, kes oleksid riskeerinud investeerimisega varajases arengujärgus olevatesse ettevõtetesse. Ja veel – inkubaatorid ei pakkunud teenuseid ettevõtjatele, kes kavatsesid alustada oma tegevust rahvusvahelisel tasandil ja/või laiendada seda rahvusvahelisele tasandile ⁽³⁾.
- (112) 2006. aastal oli Ungaris 14 ettevõtjat, kes pakkusid innovatsioonijuhtimisteenuseid. Nende pakutavad teenused hõlmasid järgmised valdkondi: leiutiste läbivaatamine, kontrollimine ja hindamine; innovaatiliste projektide väljaselgitamine; teenused riskikapitali ligimeelitamiseks; toetuste haldamine; äriplaanide koostamine; hargettevõtete rajamine; litsentsimine ja intellektuaalomand; juhtimisalane konsulteerimine; protsessi ja projekti haldamine; äripartnerite vaheline vahendustegevus; koolitus ja haridus; innovatsioonivõrgustike loomine; kontoripinna pakkumine ning teadusuuringute korraldamine.
- (113) Kui ValDeali konkurendid tegutsesid vähemalt ühes eespool nimetatud valdkonnas, siis ValDeali projekti eesmärk oli hõlmata integreeritud kujul kõik valdkonnad. Tundub, et integreeritud teenuste osutamise mudeli väljatöötamisega kaasnevad jõupingutused ja kulutused olid liiga suured, sest olemasolevate osalejate tegevuse tõhusa kooskõlastamise puudumise tõttu ei suudetud mudeliga täita turul esinenud tühimikku. Näiteks selleks, et hõlmata kõik teenused, mida ValDeal lõimitud kujul pakkus, pidi ettevõtja meelitama oma partneriks vähemalt neli ValDeali konkurenti.
- (114) Seepärast saab komisjon aru, et kooskõlastamisprobleemi tõttu ei olnud Ungaris ühtki ettevõtjat ega ühendavat asutust, mis oleks saanud ühtse teenuse pakkumise kaudu süstemaatiliselt hinnata innovaatiliste projektide ja/või tehnoloogiate kaubanduslikku potentsiaali. Seetõttu tundub, et Ungari innovatsioonijuhtimisteenuste turul esines tõsine kooskõlastamise probleem.

⁽¹⁾ Riskikapitalisuuinised 2006/C-194/02: **äriinglid** – varakad eraisikud, kes investeerivad otse uutesse ja kasvavatesse börsil noteerimata ettevõtetesse (rahastamine seemneetapis) ning nõustavad neid, tehes seda tavaliselt ettevõttes osaluse omamise tingimusel, kuid paljud neist pakuvad pikaajalist rahastamist ka muudel tingimustel.

⁽²⁾ Riskikapitalisuuinised 2006/C-194/02: **seemnekapital** – rahalised vahendid algidee uurimiseks, hindamiseks ja arendamiseks enne käivitustappi.

⁽³⁾ Allikas: Bundik, 2008.

- (115) Eelpool märgitud arvesse võttes on komisjon jõudnud järeldusele, et vaatlusalune abi oli vajalik, sest abi andmise ajal esines puudulikus kooskõlastamises seisnev turutõrge, mis mõjutas Ungaris nii innovatsiooni integreeritud nõuandeteenuste nõudlust kui ka pakkumist.

Abi asjakohasus

- (116) Ungari ametiasutused püüdsid saada riikliku innovatsioonisüsteemi loomisega lahti kitsendustest, mis ei lasknud Ungari alustavatel ettevõtjatel pääseda ligi innovatsioonialastele integreeritud nõuandeteenustele. Kuigi süsteem pidi suurendama ettevõtjate innovaatilisust ja konkurentsivõimet üldisemalt, ei toonud rakendatud reguleerimisvahendeid oodatud tulemust (vt põhjendus 110). Seega võib ValDeali klientidele integreeritud tasuta nõuandeteenuste vormis antud abi pidada eespool nimetatud turutõrke kõrvaldamisel asjakohaseks vahendiks. Märkida tuleks ka seda, et protsess, mida ValDeal rakendas lõplike abisaajate väljavalimisel, tagas selle, et välja valiti kõige sobivamad ja paljutõotavamad ettevõtjad.

Ergutav mõju

- (117) Esiteks toetati ValDeali ellu viidud projekti nii valitsuse kui ka ValDeali ressurssidest (ValDeali osalus oli 528 626 021 Ungari forintit).
- (118) Teiseks märgib komisjon seda, et ValDeal ei väärkasutanud saadud abi, kuivõrd ta teostas tegevust, mida oli kirjeldanud oma pakkumisdokumentides.
- (119) Ungari ametiasutuste esitatud tõenditest nähtub, et ilma abita ei oleks ValDeal olnud suuteline pakkuma integreeritud mudelil põhinevaid tasuta innovatsiooniteenuseid ja elavdada selliste teenuste nõudlust, sest Ungari turu killustatus takistas nõudluse arengut ja ei võimaldanud mastaabisäästu. Seepärast on komisjon jõudnud järeldusele, et riigi ressursside kaasamisega projekti oli kavas muuta ValDeali, nagu ka tema klientide käitumist.

Proportsionaalsus ja mõju konkurentsile

- (120) Projekt võimaldas ValDealil rakendada tõhusamat mudelit, mis lõimib mitmed innovatsioonijuhtimisteenuste osad, ning aitas ValDeali klientidel täiustada oma kaubanduslikke ja juhtimisalaseid oskusi.
- (121) Ungari ametiasutused esitasid tõendid, millest oli näha, et abisumma, mis vastas ValDeali tasuta pakutud teenustele, ei ületanud mingil juhul 200 000 eurot. Nad on kontrollinud ja kinnitanud, et ettevõtte tasandil peeti kinni kumuleerumiseeskirjadest.
- (122) Komisjon leiab, et kasu, mis sai osaks ValDeali abi saanud klientidele, vastab maksimaalsetele abisummadele, mida kohaldatakse innovatsioonialaste nõuandeteenuste suhtes kooskõlas teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat abi käsitleva 2006. aasta raamistikuga, mis jõustus 1. jaanuaril 2007, st vaid kümme päeva pärast projekti algust. Seepärast viib eespool nimetatud abi hindamine otseselt aluslepingu alusel komisjoni meelest järelduseni, et ValDeali klientidele antud abisummad olid tingimuste valguses, mille komisjon sätestas teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat abi käsitlevas 2006. aasta raamistikus, proportsionaalsed.
- (123) Komisjon märgib ka seda, et projekti elluviimise ajal pakkusid ValDeali konkurendid vaid meetme alusel toetatud innovatsioonialaste nõuandeteenuste üksikuid osi. Pakkumise killustatus ja osalejate tegevuse kooskõlastamatus tähendab seda, et ValDeal osutas oma integreeritud teenuseid turul, kus ükski konkurent ei suutnud pakkuda täielikult asendatavaid teenuseid. Seepärast oli ValDeali ellu viidud projektil konkurentsile vaid piiratud mõju.

7. JÄRELDUS

- (124) Eespool öeldut arvesse võttes on ValDealile antud abi siseturuga kokkusobiv määruse (EÜ) nr 1628/2006 alusel ja ValDeali klientidele antud abi on siseturuga kokkusobiv ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi, mille Ungari on andnud ettevõtjale ValDeal Innovációs Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság ja tema klientidele abi saanud projekti „Teadusuuringute ja tehnoloogilise innovatsiooni fondi kasutamine ja rakendamine“ elluviimise ajal, on siseturuga kokkusobiv vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile c.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Ungarile.

Brüssel, 26. mai 2014

Komisjoni nimel
asepresident
Joaquín ALMUNIA

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET